

економіки і тим середовищем, у якому воно здійснюється, тому відсутність позитивних і довгострокових ефектів (результатів) хоча б в одній із взаємозалежних сфер свідчить про наявність негативних тенденцій, здатних надалі звести нанівець наявні позитивні зміни;

адекватність реакції підприємства на трансформацію економічних відносин. Система управління економічним потенціалом промислового підприємства повинна являти собою гнучку систему, що буде змінюватися, пристосовуючись до ринкової економіки, забезпечуючи ефективність діяльності промислового підприємства.

Бібліографічний список

1. **Авдеенко В.Н.** Производственный потенциал промышленного предприятия, — М.: Экономика, 1989. — 240 с.
2. **Винокуров В.А.** Организация стратегического управления на предприятии. — М.: Центр экономики и маркетинга, 1996. — 160 с.
3. **Воронкова А.З.** Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия: диагностика и организация. — Луганск: СНУ, 2004. — 324 с.
4. **Фатхутдинов Р.А.** Конкурентоспособность организации в условиях кризиса: экономика, маркетинг, менеджмент. — М.: Маркетинг, 2002. — 892с.

СЬОМИК М.С., ст. гр. МІД-09м

Наук. кер.: Попова О.Ю., доц.

ДВНЗ "Донецький національний технічний університет",

м. Донецьк

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ

Изучен механизм управления эффективностью, проанализированы факторы, влияющие на механизм управления эффективностью инновационных решений.

Актуальність. У сучасних ринкових умовах розвиток кожної системи підприємства, такої як операційна, інвестиційна, фінансова, зовнішньоекономічна, маркетингова, кадрова, неможливий без впровадження інновацій, для створення необхідних умов виробництва конкурентоспроможної продукції (послуг). Отже, в умовах ринкової економіки зростає роль економічної ефективності діяльності підприємства в цілому та окремих його інноваційних рішень. В Україні поки що не існує комплексного підходу стосовно дослідження проблеми управління ефективністю інноваційних рішень.

В роботах, як правило, розглядаються загальні проблеми інноваційної діяльності, а при оцінці капіталовкладень (інвестицій) не враховують ступінь інноваційності розробок та потреби у них споживачів. Тому особливого значення в сучасних умовах господарювання набуває формування механізму управління ефективністю інноваційних рішень підприємств в реальних умовах України. Механізм управління ефективністю інноваційних рішень, який надає можливість аналізувати і контролювати показники ефективності інноваційної діяльності та впливати на підготовку й ухвалення рішень у процесі управління нею, є визначальним при обґрунтуванні вибору інноваційного проекту.

Ціль дослідження: теоретичне обґрунтування механізму управління ефективністю інноваційних рішень та аналіз інструментів управління механізму управління ефективністю.

Основна частина. Ефективне функціонування інноваційної діяльності на підприємстві в умовах невизначеності бізнес-середовища передбачає формування механізму управління ефективністю інноваційних рішень, який би визначав цей фактор як пріоритетний. Бізнес-середовище впливає на підприємство, тому йому необхідно визначити чіткі орієнтири своєї інноваційної діяльності, тобто визначити мету функціонування.

Вочевидь у процесі здійснення обраної мети на об'єкт управління впливають ті або інші фактори. Отже, від того, як швидко підприємство зможе оцінити ці умови і врахувати їхній вплив на свою діяльність, багато в чому залежить ефективність функціонування об'єкта управління — інноваційних рішень на підприємстві.

У цьому випадку починають діяти важелі механізму управління підприємством — засоби, що приводять систему в стан, який відповідає умовам поставленої мети. У складі механізму пропонується виділити такі основні важелі — інструменти управління:

економічні — фінансова стабілізація підприємства, обміркований вибір джерел фінансування витрат на підготовку виробництва і випуск продукції, наявність матеріальної зацікавленості працівників в обсязі випуску продукції, підвищення рівня продуктивності праці, наявність резервних засобів на освоєння нових виробів, прогресивність економічних норм і нормативів, оптимізація витрат на виробництво продукції, зниження строку окупності капітальних вкладень;

соціальні — підвищення кваліфікації працівників підприємства, професійна укомплектованість кадрами підрозділів, організація побутового обслуговування і суспільного харчування, суспільна активність працівників, мотивація персоналу, колективне прийняття рішень, вікова і статева структура виробничих колективів;

технічні — підвищення рівня прогресивності обладнання, яке використовується, механізація й автоматизація виробництва, підвищення рівня оснащення виробництва інструментами і пристроями;

технологічні — підвищення рівня прогресивності технології, забезпечення високої технологічної оснащення служби контролю якості продукції, удосконалення технології виробництва, підвищення рівня налагодженості технології, забезпечення відповідних санітарно-технічних норм виробництва;

психологічні — налагодження психологічного клімату в колективі, удосконалення морального і матеріального заохочення працівників (мотивація праці), створення атмосфери творчого співробітництва, підвищення професійної змістовності і привабливості праці;

збутові — раціональна організація цінової політики підприємства, налагодження контактів з покупцями продукції, забезпечення сервісних послуг;

маркетингові — дослідження попиту на вироблену продукцію, організація пошуку нових ринків збуту, просування товару на обраному сегменті ринку, грамотна рекламна політика підприємства;

екологічні — оздоровлення навколишнього середовища, дотримання виробничої санітарії, зниження виробничого шуму, оснащення виробничих підрозділів гігієнічними засобами;

правові — дотримання прав споживачів продукції, регламентація взаємин продавців (виробників) і споживачів, установлення їхніх прав, обов'язків,

відповідальності, документальне забезпечення відповідності продукції встановленим стандартам, правове регулювання діяльності організації;

організаційні — удосконалення організації виробничого процесу, робочих місць і умов праці, рівня гнучкості виробництва, розвиток резервних потужностей, підвищення рівня; організації ремонтних підрозділів, забезпеченості усіма видами ресурсів.

Метою механізму управління ефективною діяльністю підприємства є забезпечення зростання його ринкової вартості. Тобто всі прагнення підприємства, аналітичні методи і прийоми менеджменту повинні бути спрямовані до однієї загальної мети: допомогти максимізувати свою вартість, базуючи процес прийняття інноваційних рішень на пріоритетних факторах-показниках, здатних уплинути на збільшення вартості підприємства. Основними властивостями механізму управління ефективним функціонуванням підприємства є наявність інтеграції стратегічного й оперативного планування, що передбачає можливість трансформації цілей через проміжні параметри (бізнес-процеси), що дозволяє досягти основної мети підприємства. Крім того, важливою

властивістю механізму управління є зворотні зв'язки (рис.1):

1. Вертикаль «керівництво – персонал». Тут відбувається визначення керівництвом задачі, доведеної до персоналу у вигляді конкретних настанов, і контроль за виконанням на основі інформації, що надходить від співробітників. Потім здійснюється корегування задачі і, як наступна стадія, доведення до персоналу уточненої задачі.

2. Вертикаль «персонал – керівництво». Персонал одержує завдання, проводить роботу з його реалізації, інформуючи керівництво про результати. За принципом зворотного зв'язку наступною стадією є одержання відповідної реакції керівництва і корегування власних дій.

Механізм управління

керівництво

персонал

керівництво

персонал

Рис.1. Зворотні зв'язки механізму управління

Механізм управління повинен функціонувати на основі таких принципів: керованості, гнучкого реагування підприємства на зовнішні і внутрішні «збурювання», органічного поєднання інтересів акціонерів, споживачів, партнерів і кредиторів; гнучке реагування компанії на зовнішні і внутрішні «збурювання»; ієрархії цілей усередині підприємства. Чим краще працівник розуміє поставлені перед ним цілі і чим точніше останні відповідають його внутрішнім прагненням, тим з більшою ймовірністю вони будуть досягнуті.

Зазначимо, що механізм управління ефективністю інноваційних рішень на підприємстві повинен формуватися на основі поєднання і взаємодії його основних елементів: контролю, планування, комунікації, координації і мотивації, шляхом реалізації зазначених вище принципів. Основними інструментами механізму управління є оцінка управління ефективної діяльності і важелі управлінського впливу на систему забезпечення ефективної роботи інноваційних рішень.

Механізм управління ефективністю інноваційних рішень (M_{exy}) є складною категорією управління. Поєднання організації управління (O_{py}) з механізмом управління створює систему управління (CU) з визначеним об'єктом управління (OY) — інноваційне рішення, Дане висловлення можна представити у вигляді

$$CU = (OY, M_{exy}, O_{py}). \quad (1)$$

Для даного об'єкта управління (OY) механізм управління формується з наступних елементів

$$M_{exy} = (ЦУ, КУ, \Phi_{ky}, МУ, РУ), \quad (2)$$

де $ЦУ$ — цілі управління ефективністю;

$КУ$ — критерії управління (якісний аналог цілей);

Φ_{ky} — фактори управління ефективністю (елементи об'єкта управління та їх зв'язки, на які здійснюється вплив в інтересах досягнення поставлених цілей);

$МУ$ — методи управління (економічні, організаційно-правові, соціально-психологічні)

— методи впливу на дані фактори управління ефективністю;
РУ — ресурси управління — матеріальні і фінансові ресурси, соціальний та організаційний потенціал, при використанні яких реалізується обраний метод управління і забезпечується досягнення поставленої мети. Зокрема, під організаційним потенціалом підприємства розуміють діапазон організаційних можливостей його функціональних служб (маркетингу, виробництва, НДДКР), а також загалькорпоративного управління. Очевидно, що організаційний потенціал формується під впливом матеріальних ресурсів, науково-технічного і соціального потенціалів виробничої системи.

Організація управління ($O_{pe}V$) також являє собою складну категорію управління:

$$O_{pe}V = (C_{бу}, \PhiУ, УВ, ПУ, ТУ, ТЗУ), \quad (3)$$

де $C_{бу}$ — суб'єкт управління;
 $\PhiУ$ — функції управління;
 $УВ$ — управлінські відносини між різними суб'єктами управління;
 $ПУ$ — програмне управління;
 $ТУ$ — технологія управління;
 $ТЗУ$ — технічні засоби управління.

Механізм управління ефективністю інноваційних рішень здійснюється за допомогою методів економіко-математичного моделювання, структурного аналізу, експертних оцінок, графічного аналізу, угруповань.

Висновки. Таким чином, механізм управління ефективністю інноваційних рішень повинен забезпечити організаційні аспекти розробки, обґрунтування, вибору оптимального варіанту інновацій, їх впровадження на підприємстві та реалізації інноваційних виробів на ринку. Основною метою цієї діяльності є забезпечення конкурентних переваг підприємства, стабільності його прибутків та інтенсивного типу розвитку. Ринкова економіка, якій притаманна гостра конкурентна боротьба, вимагає особливого підходу до інновацій. Маючи на меті підвищення ефективності діяльності, інновації відкривають широкі перспективи для розвитку сучасного підприємництва. Успішна інноваційна діяльність дає можливість підприємству сформувати позитивний імідж, підвищити конкурентоспроможність, ефективніше використовувати обмежені ресурси, збільшити прибуток.

Бібліографічний список

1. **Шакура О.А.** Методы управления инновационным развитием субъекта хозяйственной деятельности // Финансы, учет, банки: Сборник научных трудов. Выпуск 11. — Донецк: ДонНУ, Каштан, 2005. — С. 228–231.
2. **Шакура О.А.** Инновационный механизм управления организационно-коммуникационным развитием субъектов хозяйствования // Вісник Донецького університету економіки та права: Зб. наук. пр. — Донецьк.: ДонУЕП, 2006. — №2. — С. 93–100.
3. **Колоколов В.А.** Инновационные механизмы функционирования предпринимательских структур // Менеджмент в России и за рубежом. — 2002. — №1. — с.95–104.